

نگاهی به دستبرد علمی و راهکارهای پیشگیری و پیگیری آن

دکتر هاجر ستوده^۱

نجمه رفیع^۲

زهرا میرزایی^۳

چکیده

با ظهور فناوریهای اطلاعاتی بویژه اینترنت، پدیده دستبرد علمی - آگاهانه یا ناآگاهانه - رو به افزایش است. اهمیت این پدیده و تأثیرات نامطلوب آن در پیشبرد دانش، باعث شده جوامع علمی بویژه در کشورهای پیشرفته توجه روزافزونی به آن داشته باشند؛ به طوری که روز به روز شاهد تدابیر و راهکارهایی برای پیشگیری یا مقابله با آن هستیم. از جمله این راهکارها تلاش برای خودکارسازی روشهای کشف دستبرد علمی و همچنین وضع مجازاتی برای متخلفان است. از آنجا که بسیاری از دستبردهای ادبی ناآگاهانه و به دلیل آشنا نبودن با مصداقها و تعریفهای آن روی می‌دهد، مقاله حاضر بر آن است تا به معرفی دستبرد علمی و انواع آن بپردازد. علاوه بر این، تجربه‌های کشورهای جهان در اعمال اقدامهای پیشگیرانه، راهکارهای کشف و مجازاتها بررسی خواهد شد. امید می‌رود این مقاله گامی هر چند اندک در جهت آشنایی بیشتر جامعه علمی با این پدیده و جلب توجه صاحب‌نظران کشور برای ایجاد راهکارهایی برای جلوگیری از آن بردارد. کلیدواژه‌ها: سرقت علمی، سرقت ادبی، دستبرد علمی.

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه شیراز sotudeh@shirazu.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز.

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز.

مقدمه

در بنای رفیع علم، هر اندیشمند به معماری می‌ماند که با گام نهادن بر سنگ‌بناهای پیشین، اندیشه‌ای دیگر را بر این بنا می‌نهد و بر بلندای آن می‌افزاید. از این رو، در نگارش علمی، سنت استناد به آثار پیشین نه تنها تصدیقی بر نقش پیشینیان و سند ارج‌گذاری محقق به کسانی است که شالوده‌ای را برای دستاوردهای وی بنیان نهاده‌اند، بلکه گواهی بر استحکام هر چه بیشتر این بنا ارائه می‌کند و با برقراری پیوند بین دانش جدید با دانش گذشته، هر گام در پیشبرد دانش را نشانه‌گذاری کرده و بدین ترتیب، سیر تحول آن را در قالب شبکه‌ای گسترده به نمایش می‌گذارد.

با این حال، بهره‌گیری از دستاوردهای پیشینیان همیشه به شیوه صحیح انجام نمی‌شود. گذشته از انگیزه‌های این امر که گاه آگاهانه و گاه ناآگاهانه روی می‌دهد، سهل‌انگاری در بهره‌گیری از آثار دیگران، صورت دستبرد علمی به خود می‌گیرد. دستبرد علمی دارای تاریخچه‌ای طولانی است و ریشه در تاریخ ثبت دانش بشر دارد؛ اما امروز، در عصر اطلاعات، رواج بیشتری یافته است. این از آن روست که با فراگیر شدن کاربرد مظاهر مختلف فناوری و بویژه اینترنت، امکان نشر، توزیع و نسخه‌برداری دیجیتالی آثار و تولیدات علمی، ادبی و هنری در سطحی گسترده فراهم آمده است.

درک پدیده دستبرد علمی به جهات بسیاری حایز اهمیت است. از یک سو، گسترش پدیده دستبرد علمی می‌تواند در بلند مدت مانعی اساسی در مسیر پیشبرد دانش باشد؛ زیرا اقتباسها و برداشتهای نادرست و شتابزده اصالت مطالب علمی را خدشه‌دار می‌کند و ضربه‌ای اساسی بر پیکره دانش وارد می‌آورد. از سوی دیگر، تداوم چرخه آفرینش علمی، در گرو اشاعه و توزیع فراگیر و آزادانه اندیشه‌های نو

است. نقض حقوق مالکیت معنوی که از پیامدهای فراگیر شدن این پدیده است، می‌تواند پدیدآوران را از پشتیبانی از جریان آزاد دانش دلسرد کند و فرایند اشتراک منابع را با مشکلاتی مواجه سازد.

سوء رفتار علمی در کوتاه مدت نیز آسیبهای بسیاری بر جامعه علمی وارد می‌آورد؛ زیرا این نویسندگان درستکار هستند که هزینه سوء رفتار دیگران را می‌پردازند. وقتی پژوهشگران سرمشقه‌های غلط را دنبال می‌کنند، زمان، هزینه و سرمایه‌های عمومی به هدر می‌رود. قربانیان دزدان علمی، از اعتبار مقتضی محروم می‌شوند و هر بار که پرونده‌ای دال بر تقلبی دیگر در صدر اخبار قرار می‌گیرد، ضربه‌ای به آوازه دانشمندان و پژوهشهای علمی وارد می‌آید (تایتلبام^۱، ۲۰۰۹). از این گذشته، ناشناخته ماندن این پدیده، باعث می‌شود برخی به دلیل ناآگاهی از مصداقها و ابعاد مختلف دستبرد علمی، ناخواسته مرزهای حق و عدالت را بشکنند و خود را نیز در مظان اتهام قرار دهند. همچنین، ضرورت تبیین راهبردها و تدوین راهکارها از نظرها پنهان می‌ماند. بی‌گمان، تبعات این مسائل، رکود دانش و توسعه نیافتگی خواهد بود.

پژوهش حاضر بر آن است تا ضمن تعریف دستبرد علمی و انواع آن و بررسی رویکردهای مجامع علمی به این موضوع، برخی از راهکارهایی را که به منظور پیشگیری، نظارت و پیگرد دستبرد علمی از سوی این مجامع اندیشیده شده، معرفی نماید. امید می‌رود این مقاله بتواند ضمن فراهم نمودن زمینه آشنایی بیشتر خوانندگان با این پدیده، توجه بیش از پیش صاحب‌نظران را به اهمیت این پدیده و لزوم پیشگیری و مقابله با آن جلب نماید.

ریشه‌شناسی و تعریف دستبرد علمی

«دستبرد علمی» و اصطلاحاتی مانند دزدی یا سرقت علمی، ادبی یا فکری در فارسی، در برابر واژه plagiarism به کار می‌روند. کاربرد این واژه در مفهوم «دزدی ادبی» را به «مارکوس والرئوس مارتیلیوس» یا «مارشال»^۱ شاعر هجوسرای رومی سده نخست میلادی نسبت داده‌اند. وی خود را ارباب و صاحب و کلمات را برده خویش می‌دانست و به کسانی که اشعار وی را به نام خود عرضه می‌کردند، لقب plagiarius (به معنای بچه دزد، غارتگر، فریب دهنده) داده بود (مک‌دونالد راس^۲، ۲۰۰۴). این واژه در قرن شانزدهم به واژگان انگلیسی وارد شد (آرنسون^۳، ۲۰۰۷). این واژه خود برگرفته از واژه plagium (به معنای آدم‌ربایی) از ریشه plaga (دام، تله) است (واژه‌نامه پیوسته ریشه‌شناسی^۴، ۲۰۰۱).

فعل plagiarize، در نسخه پیوسته واژه‌نامه «مریام وبستر»^۵ به این شکل تعریف شده است:

- ۱- دزدیدن اندیشه‌ها یا واژگان دیگران و قلمداد کردن آن به عنوان اثر خود؛ استفاده از اثر دیگری بدون استناد به آن
- ۲- ... اندیشه یا دستاوردی برگرفته از یک منبع موجود را به عنوان اندیشه یا دستاوردی جدید ارائه کردن.

در ویرایش فشرده فرهنگ انگلیسی آکسفورد^۶ (۱۹۹۱) دزدی ادبی چنین تعریف شده است:

1. Marcus Valerius Martilius (Martial).
2. MacDonalld Ross.
3. Aronson.
4. Online Etymology Dictionary.
5. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiarize%20>
6. The Compact Edition of the Oxford English Dictionary...

۱- تملک غیر قانونی یا دزدی اندیشه‌های دیگران در حوزه ادبیات، هنر، موسیقی، فنی و ... و انتشار آن به عنوان اثر خود.

۲- دزدیدن اندیشه، طراحی، متن یا اثر.

به طور کلی می‌توان گفت، دزدی ادبی به معنای نسخه‌برداری یا استفاده از اندیشه‌ها، نوشته‌ها، اختراعات و آثار هنری یا ادبی دیگری و ثبت آن به نام خود است، بدون اینکه به منبع اصلی استناد شود. به زبان ساده، دزدی ادبی یعنی روبرداری از کارها یا اندیشه‌های دیگران و انتساب آنها به خود. با آنکه دستبرد علمی از مصداقهای تخلف از قانون حق مؤلف است. هر گونه تخلف از قانون حق مؤلف لزوماً به معنای دستبرد علمی نیست زیرا تخطی از حق مؤلف زمانی روی می‌دهد که موادی مشمول قانون حق مؤلف، بدون اجازه استفاده شوند؛ اما دستبرد علمی، به ثبت دستاوردها و آفریده‌های دیگری به نام خود منجر می‌شود، نه صرفاً استفاده غیرمجاز از آنها.

در عرصه علم، دستبرد به اندیشه‌ها و آثار دیگران - یا دست کم شبهه ارتکاب آن - پیشینه‌ای طولانی دارد. شاید بتوان گفت از زمان آغاز نوشتن، نویسندگان روبرداری از دیگران را آغاز کرده‌اند (آرنسون، ۲۰۰۷). برای نمونه، بطلمیوس در تهیه اثر خود به نام «المجسطی»^۱ از «ابرخس»^۲ بهره گرفته است (نیوتن، ۱۹۷۷). با آنکه دستبرد علمی بیش از همه در عرصه علم و دانش در کانون توجه قرار دارد، این پدیده در دیگر عرصه‌ها از جمله سیاست یا ادبیات نیز مشهود است. برای نمونه، هیلاری کلینتون، باراک اوباما را متهم کرد که به هنگام سخنرانی تبلیغاتی ریاست جمهوری مرتکب دستبرد شده است (کورتنی،^۴ ۲۰۰۸). «پشنر»^۵ (۲۰۰۷) در عرصه

1. Almagest.
2. Hipparchus.
3. Newton.
4. Courtney.
5. Posner.

ادبیات و سیاست، بزرگانی چون «شکسپیر»، «تی اس الیوت» و «مارتین لوتر کینگ» را مثال می‌زند که در خلق آثار خود از پیشینیان بهره گرفته‌اند. «مالن»^۱ (۱۹۸۹) برخی اشعار «چوسر»^۲ را برگرفته از «بوکاجیو»^۳ و برخی اشعار شکسپیر را برگرفته از «هولینشد»^۴ و «پلوتارخ»^۵ می‌داند. به تازگی با استفاده از یک نرم‌افزار کشف دستبرد علمی، نشان داده شد که شکسپیر در نگارش نمایشنامه «ادوارد سوم» از همکاری نویسنده‌ای دیگر به نام «توماس کید» بهره گرفته است، به طوری که ۶۰٪ آن را «کید» نوشته است (خبرگزاری مهر، ۱۳۸۸/۷/۲۴). بدین ترتیب، مشاهده می‌شود که در وهله اول، تعریف دستبرد علمی روشن به نظر می‌رسد، اما واقعیت آن است که تعریفی روشن از دستبرد علمی وجود ندارد و دست کم در عمل می‌توان دید که مصداقها بسیار گسترده است و گاهی حتی مرزهای آن با استفاده جوانمردانه^۶ یا با الهام، اقتباس یا گرته برداری به هم می‌آمیزد. بخش بعدی، که انواع دستبرد علمی را به طور کوتاه به بحث می‌گذارد، نشانگر گستردگی مصداقهای دستبرد علمی و لزوم تدوین چارچوبی دقیق، مشخص و قانونی برای آن است.

انواع دستبرد علمی

دستبرد علمی را می‌توان در دو دسته کلی قرار داد: دستبرد به اندیشه‌ها و دستبرد به واژگان (وصال و حبیب‌زاده^۷، ۲۰۰۷). با آنکه هر دو نوع دستبرد از نظر جامعه علمی به یک اندازه نکوهیده است، برخی دستبرد به واژگان را قابل

1. Mallon.
2. Chaucer.
3. Boccaccio.
4. Holinshed.
5. Plutarch.
6. Fair use.
7. Vessal & Habibzadeh.

چشم‌پوشی می‌دانند (حبیب‌زاده^۱، ۲۰۰۹). در مقابل، برخی بر این باورند که حق مؤلف بر اندیشه‌ها اعمال نمی‌شود، بلکه این کلمات هستند که شامل حق مؤلف می‌شوند (مک‌دونالد راس، ۲۰۰۴). گذشته از میزان اهمیت، هر یک از این دو نوع دستبرد می‌تواند به روشهای گوناگون و مختلفی روی دهد. برای نمونه، ممکن است نویسنده‌ای به هنگام دستبرد به واژگان، بخشی از اثر دیگری را بدون استناد به منبع اصلی در اثر خود استفاده کند. در دستبرد به اندیشه، ممکن است برای مثال اثر با حفظ محتوا مورد استفاده قرار گیرد و تنها کلمات و عبارتهای کلیدی تغییر یابد، یا بخشهایی از منابع، پس از بازنویسی، با هم هماهنگ شوند و در اثر جدید به کار روند. گاهی دستبرد به کلمه یا اندیشه به صورتی رخ می‌دهد که اطلاعات منبع اصلی مخدوش می‌گردد. برای نمونه، فرد به منبع اصلی استناد می‌کند، اما اطلاعات منبع را به طور دقیق ارائه نمی‌دهد یا از آوردن علامت نقل قول در مواردی که لازم است، خودداری می‌کند. در جدولهای ۱ و ۲، دو نمونه از دسته‌بندی‌هایی که از دستبرد علمی صورت گرفته است، فهرستوار آمده است.

جدول ۱. انواع دزدی ادبی (برگرفته از سایت «دستبرد علمی»)^۲

انواع دستبرد علمی بدون استناد به اثر اصلی	
	الف) نویسنده، اثر دیگری را کلمه به کلمه و بدون هیچ تغییری به عنوان اثر خود تحویل دهد.
	ب) نویسنده، بخشهای مهم متن را از منبع واحدی بدون هیچ تغییری روبرداری کند.
	ج) نویسنده، قسمت‌های مهم را از چندین منبع مختلف روبرداری کند، تغییراتی جزئی در جملات ایجاد کند، اما بیشتر عبارتهای اصلی حفظ شود.
	د) نویسنده، محتوای اصلی منبع را حفظ کند، اما کلمات کلیدی و عبارتها را تغییر دهد.
	ه) نویسنده، صفحاتی از منابع دیگر را تفسیر و آنها را با هم متناسب و هماهنگ کند.
	و) نویسنده، به طور زیاد، از قسمتی از آثار منتشر شده خود به طور گسترده در آثار بعدی استفاده کند، بی آنکه به اثر قبلی ارجاع دهد.

1. Habibzadeh.
2. www.plagiarism.org

<p>انواع دستبرد علمی با استناد به اثر اصلی</p>	<p>(الف) نویسنده تنها نام پدیدآور را برای یک منبع ذکر کند، اما اطلاعات خاص منبع را نادیده بگیرد.</p> <p>(ب) نویسنده، اطلاعات غیردقیق برای یک منبع ارائه دهد. در این صورت، یافتن منبع اصلی، تقریباً غیر ممکن است.</p> <p>(ج) نویسنده، منبع را به درستی ذکر کند، اما متنی را که از آن منبع کلمه به کلمه روبرداری شده، در گیومه قرار ندهد.</p> <p>(د) نویسنده، همه منابع را به درستی ذکر کند و متون کپی شده را در گیومه قرار دهد، اما تمام اثر ارجاع باشد و اگر بنا باشد آن بخشها حذف شوند، چیزی به عنوان اثر اصلی باقی نماند.</p> <p>(ه) نویسنده، در مواردی به منبع اصلی استناد کند اما مباحث دیگری از همان منبع را بدون استناد تفسیر نماید. در چنین مواردی، نویسنده تلاش می‌کند این تفسیرها را به عنوان تجزیه و تحلیل خود از قسمتهای استناد شده، وانمود کند.</p>
---	---

انتشار دوباره یافته‌ای که نویسنده پیشتر آن را منتشر کرده است، امری پذیرفته نیست زیرا پیشینه علم را مخدوش و منحرف می‌سازد. با این حال، هیچ دلیل آشکاری وجود ندارد که چرا نویسندگان نباید دستاوردهای خود را در چند جای مختلف منتشر کنند تا آنها را در گستره‌ای هر چه وسیع‌تر اشاعه دهند. اما طبق سنتهای رایج در علم و نشر، برای چنین کاری داشتن مجوز از ناشر نخست ضروری است (آرونسون، ۲۰۰۷، ص. ۴۰۴).

جدول ۲. انواع دستبرد علمی به نقل از مرکز منابع دانشگاهی دپاوا^۱ (۲۰۰۹)

<p>۱. دستبرد علمی مستقیم: نویسنده اثر را کلمه به کلمه و بدون هیچ استنادی و یا استفاده از علامت نقل قول به عنوان اثر خود وانمود کند.</p> <p>۲. اثر الهام گرفته شده از دیگران: نویسنده برای نوشتن مقاله، از هر اثری از دیگران کمک بگیرد و نظر آنان را در مقاله خود بدون استناد به آنها بیاورد.</p> <p>۳. استناد مبهم یا نادرست: نویسنده شروع و پایان قسمتهایی که از اثر به وام یا الهام گرفته شده، را نشان ندهد. اغلب اوقات نویسنده فقط یک بار اثر را استناد می‌کند و خواننده فرض می‌کند که جمله یا پاراگراف قبلی تفسیر شده است.</p> <p>۴. دستبرد علمی موزاییکی: معمول‌ترین نوع دستبرد علمی است که در آن منبع، به طور مستقیم روبرداری نمی‌شود، بلکه بدون استناد به نویسنده اصلی، در هر جمله تغییرات کمی ایجاد شده و پاراگراف اندکی بازنویسی می‌شود. این جمله‌ها باید در علامت نقل قول قرار می‌گرفتند، یا اگر به طور کامل کیفیت آن تغییر کرده باشد، منبع باید استناد می‌شد.</p>
--

1. Academic Resource Center, DePauw University.

نکته مهم آن است که همه مصداقهای دستبردهای علمی، آگاهانه روی نمی‌دهند. بسیاری از پژوهشگران، به دلیل کمبود وقت یا کمک گرفتن از دیگران در نگارش مقاله‌ها، در بهره‌گیری از منابع وقت لازم را ندارند یا راه‌های درست آن را به خوبی نمی‌دانند. این امر را می‌توان تا اندازه‌ای ناشی از فشار بر دانش‌پژوهان برای تولید علمی بیشتر و فشار بر دانشجویان برای کسب نمره بالا یا اتمام تحصیل در موعد مقرر دانست. ضعف در مهارت‌های مطالعه، مدیریت زمان، مهارت‌های تحقیق و استناد یا کمبود آگاهی و نداشتن درکی درست از دستبرد علمی، از دیگر دلایل فراگیر شدن این رفتار بیان شده است (اسنل، ۲۰۰۶، ص. ۱۱۰). علاوه بر این، آشنایی اندک با زبان انگلیسی، برخی نویسندگان غیرانگلیسی زبان را وادار می‌کند برای بیان رسای مفهوم، از واژگان دیگران بهره بگیرند (حبیب‌زاده، ۲۰۰۹) و ناآگاهانه خود را در مظان دستبرد علمی قرار دهند. همچنین، شواهد موجود نشان می‌دهد گاهی دستبرد به اندیشه‌ها می‌تواند سهوی (مک‌کبی^۱ و همکاران، ۲۰۰۷) و به دلیل نقصان حافظه یا حواس‌پرتی (پریستون و وگنر^۲، ۲۰۰۷) باشد. از سوی دیگر، ممکن است دو اندیشمند در دو گوشه از دنیا اندیشه‌ای را همزمان با هم طرح کنند و در فاصله زمانی اندکی از هم به چاپ برسانند. این نباید شبهه دستبرد علمی را در ذهن متبادر نماید. تاریخ علم پر از هم‌رویدادی دستاوردهای علمی است، از جمله حساب دیفرانسیل و انتگرال^۳ (نیوتون و لایبنیتز)، نظریه گروه‌ها (گالوا و کوچی)^۴، تکامل (داروین و والاس) (آرونسون، ۲۰۰۷، ص. ۴۰۴). از این رو، باید در برابر ادعاهایی مبنی بر سوء رفتار علمی هوشیار بود زیرا این می‌تواند در دسرهای

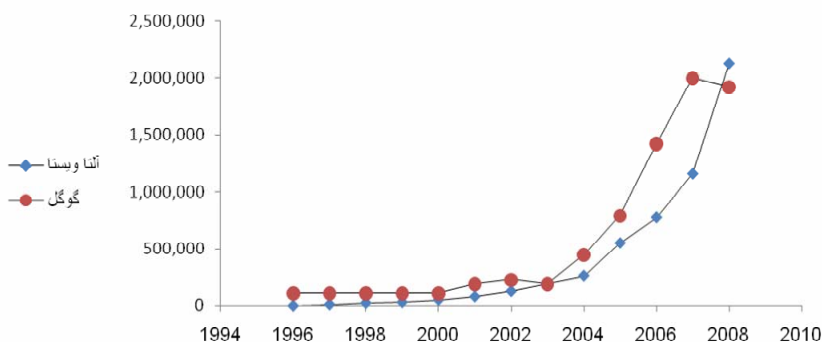
1. McCabe et al.
2. Preston and Wegner.
3. Calculus.
4. Gallois and Cauchy.

بی‌شماری را برای نویسندگان درستکار موجب شود و در عین حال، اکثر آنها هم بی‌اساس باشد (آرونسون، ۲۰۰۷).

عصر دیجیتال: زمینه‌ساز رشد پدیده دستبرد علمی

در جامعه اطلاعاتی، استفاده از رایانه و دیگر رسانه‌های الکترونیکی، دسترسی به اطلاعات را آسان و جهانی کرده است. در این میان، رایانه و اینترنت بیش از سایر رسانه‌ها در مبادله سریع اطلاعات نقش دارند. سامانه‌ها و ابزارهای اطلاعاتی، توانایی ما را برای ارتباطات به دو روش توسعه داده‌اند: نخست، بر کارایی و سرعت ارتباطات افزوده‌اند؛ دوم و مهمتر آنکه حوزه و دامنه آنچه را قابل انتقال است، گسترش داده‌اند (فیدر، ۱۳۸۰). از سوی دیگر، وابستگی بیش از پیش به اینترنت و گسترش دسترسی به انواع رسانه و اطلاعات در دورترین نقاط جهان در کمترین زمان ممکن، به پدیده «دستبرد سایبری» دامن زده که تسهیلاتی چون "dragging and dropping" و نیز ترجمه خودکار آن را تشدید کرده است (اسنل، ۲۰۰۶، ص. ۱۰۷).

با گسترش دستبرد علمی، هوشیاری و حساسیت جامعه علمی نیز نسبت به آن افزایش یافته است. بررسی روند رشد آثاری که درباره این پدیده در وب نگاشته شده است، توجه روزافزون جوامع علمی و دانشگاهی به این پدیده را به تصویر می‌کشد. نمودار ۱، نتیجه جستجویی است که در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۱ با استفاده از موتور جستجوی آلتاویستا و گوگل با کلید واژه plagiarism در سالهای مختلف صورت گرفت و شمار آثاری را که در این بازه زمانی تولید و در پایگاه‌های این دو موتور کاوش نمایه شده‌اند، به تصویر می‌کشد.

نمودار ۱. فراوانی رویداد واژه Plagiarism و آتنا و بسنا بر حسب سال

همان گونه که می بینیم، آثار مرتبط با دستبرد علمی به طور روزافزون افزایش می یابد و نشانگر حساسیت بیش از پیش جوامع و محیطهای علمی و دانشگاهی نسبت به این پدیده نامطلوب و تلاش برای پیشگیری یا پیگیری آن است. در بخشهایی که در پی می آید، راهکارهای جوامع علمی برای رویارویی با این پدیده، به اختصار شرح داده می شود.

اقدامهای پیشگیرانه

با توجه به رشد فزاینده شمار دستبردهای علمی در عصر حاضر، مجامع علمی به موقع به این پدیده و پیامدهای نامطلوب آن توجه نشان داده و در پی یافتن راهکارهایی برای پیشگیری، کنترل و در صورت لزوم پیگرد تخلفات برآمده اند. دسته ای از این راهکارها، پیشگیرانه و آموزشی هستند.

دستبرد علمی، برای متولیان آموزش و تولید علم اهمیتی سرنوشت ساز دارد، زیرا باعث می شود سطحی از دانش و مهارت که به طور منطقی از یک فرد آموزش دیده انتظار می رود، در افراد ایجاد نشود یا دست کم نتوان نسبت به تحقق شایستگی های لازم برای کسب یک درجه علمی یا دانشگاهی مطمئن شد. بنابراین،

پیشگیری از این پدیده از بایسته‌های محیط‌های علمی آموزشی برای تضمین کیفیت علمی است. ساده‌ترین راه پیشگیری، آگاهی‌رسانی از طریق آموزش است. «استندلر» (۲۰۰۰) برای پیشگیری از دستبرد علمی پیشنهادهای زیر را ارائه داده است:

- ۱- آشنا کردن دانشجویان با انواع دستبرد علمی و دامنه مجازات‌های آن از طریق سخنرانیها یا راهنماهای دانشگاهی
- ۲- فراهم‌آوری دسترسی استادان به ابزارهای کشف دستبرد علمی
- ۳- یادآوری دوره‌ای به استادان برای گزارش دستبرد علمی یا دیگر تخلفات دانشجویان

۴- ارائه موضوعات جدید به دانشجویان برای مقاله‌ها و پروژه‌های هر نیم سال تحصیلی

بسیاری از دانشگاه‌ها، با برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی و نیز انتشار راهنمایهایی ویژه نگارش علمی و آشنایی با دستبرد علمی، دانشجویان را در شناخت این پدیده یاری می‌دهند. جدول شماره ۳، برخی نکات را که در راهنمای آشنایی با دستبرد علمی دانشگاه کالیفرنیا آمده است، به تصویر می‌کشد. جدول شماره ۴، مثالی دیگر را از دانشگاه دپاو ارائه می‌کند که راه‌هایی را برای جلوگیری از دستبرد علمی برای دانشجویان ارائه می‌دهد.

جدول ۳. نمونه‌ای از رهنمودها برای آشنایی با دستبرد علمی در راهنمای دانشگاه کالیفرنیا

الف) از کلمات و ایده‌های خود استفاده کنید. این مهارت از طریق تمرین کردن به دست می‌آید.
ب) به متنی که نسخه برداری یا تفسیر یا اقتباس شده، استناد دهید.
ج) از استفاده از اثر دیگران با تغییر جزئی در کلمات پرهیز کنید.
د) از دانشی که برای همه معلوم و مبرهن است، آگاه باشید.
ه) وقتی در موردی شک دارید، استناد کنید.
و) هیچ چیز جایزی وجود ندارد. باید به هرچه برایتان تازه است و از هر جا که یافته باشید، استناد کنید.

جدول ۴. راهکارهای دانشگاه دپاو برای جلوگیری از دستبرد علمی برای دانشجویان

الف) وقت بیشتری را بر روی پژوهستان بگذارید و مقاله را خودتان بنویسید.
ب) وقتی به طور مستقیم از منبعی استفاده می کنید، خلاصه‌ای از آن را بدون نگاه کردن به منبع تهیه کنید.
ج) مراقب باشید یادداشتهایتان شامل اطلاعات اثر به طور کامل باشد.
د) این را در خود درونی کنید که هر گونه اطلاعاتی را که از هر خلاصه یا چکیده‌ای دریافت کردید، با استناد به کار ببرید.
ه) وقتی در حال نوشتن مقاله یا انجام پژوهش هستید، اطلاعات کامل اثر را در دفترچه‌ای یادداشت کنید.
و) خود را باور کنید.
ز) بدانید که از کجا می توانید کمک بگیرید.

اعمال مقررات و مجازاتها می تواند راهکاری سودمند در کاهش این گونه تخلفات باشد، اما این راهکار پیامد نامطلوبی دارد و به پلیسی شدن فضای آموزشی می انجامد. در مقابل، با اطلاع رسانی و آموزش می توان مانع شیوع این پدیده شد؛ بدین ترتیب که در آغاز راه و پیش از آنکه دانشجویان زیر فشارهای محیط آموزش قرار گیرند، الگوهای مناسبی را تدوین و چارچوب رفتار دانشگاهی را برای آنان ترسیم کرد، درک مالکیت معنوی را در آنان نهادینه نمود و مرزهای مفهوم «ناراستی» علمی را بر ایشان ترسیم کرد (اسنل، ۲۰۰۶، ۱۱۲-۱۱۳). همچنین، همکاری گسترده تر بین مراکز اطلاع رسانی و کتابخانه‌ها از یک سو و کادر آموزش از سوی دیگر می تواند اثربخش باشد. علاوه بر این، مدرسان نیز باید تشویق شوند به منابع گسترده‌ای که راهنمایی‌هایی را در مورد دستبرد علمی فراهم می کنند و نحوه شناسایی و واکنش نسبت به آن را آموزش می دهند، مراجعه نمایند. نمونه‌ای از این رهنمودها را می توان در «راهنمای آموزش دستبرد علمی برای مدرسان و کتابداران»

یافت (بومن^۱، ۲۰۰۴ در اسنل، ۲۰۰۶). علاوه بر این، فهرستی از منابع مفید را می‌توان در سایت دانشگاه کوپینزلند^۲ و نیز مرکز مالکیت معنوی دانشگاه مریلند^۳ دید. در ایران نیز، وب‌سایت «استادان علیه تقلب»^۴ که از سوی گروهی از استادان ایرانی با هدف مبارزه علیه تقلب بویژه دستبرد علمی راه‌اندازی شده است، دیدگاه‌هایی بسیار مهم و نیز اخبار روز را در این زمینه گزارش می‌دهد.

علاوه بر این، دانشجویان و دانش‌پژوهان باید به استفاده درست از منابع اینترنتی بویژه تعیین اعتبار آنها پیش از استفاده تشویق شوند و بکوشند به جای توجه بیش از حد به منابع آسان‌یاب و داوری نشده اینترنتی، به منابع معتبر کلاسیک مانند مجله‌های داوری شده و کتابها روی آورند. این امر لزوم دسترسی گسترده‌تر به منابع علمی باکیفیت و بهبود شیوه‌های دسترسی در کتابخانه‌های دانشگاهی را دو چندان می‌کند.

توجه به تفاوت‌های فرهنگی، نقش آموزش بویژه در کشورهای جهان سوم را برجسته‌تر و سرنوشت‌سازتر می‌سازد. شواهد نشان می‌دهد بروز این پدیده در کشورها متفاوت است، به نحوی که برای مثال در بسیاری از کشورهای آسیایی، خاورمیانه و آفریقایی، اندیشه‌ها و واژگانی را که برای بیان آن اندیشه‌ها به کار می‌رود تنها در تملک آفرینندگان آنها نمی‌دانند (لاکی و دانجلو-لانگ^۵، ۲۰۰۴ در اسنل، ۲۰۰۶). شاید این امر ریشه در سنتهای علمی و تاریخی این کشورها داشته باشد. به هر حال، آشنایی با رویه‌ها و سنتهای جاری در مجامع علمی در سراسر جهان، تضمینی در جهانی شدن علم این کشورها و امکان هم‌صدایی با جهان دانش

1. Bowman.

2. <http://ahe.cqu.edu.au/plagiarism.htm>.

3. http://www.umuc.edu/distance/odell/cip/links_plagiarism.html.

4. <http://profs-against-plagiarism.blogspot.com/>

5. Lackie and D'Angelo-Long.

نگاهی به دستبرد علمی و راهکارهای پیشگیری و پیگیری آن / ۴۱

خواهد بود. نکته مهم دیگر آن است که آموزشها بنا به مقتضای هر رشته متفاوت خواهد بود، زیرا هر رشته، سنتها و روشهای پژوهشی و راههای اشاعه خاص خود را دارد (تایتلبام، ۲۰۰۹).

مجازاتهای قانونی

با آنکه آموزش و اطلاع‌رسانی، راهکاری ریشه‌ای و اثربخش به شمار می‌آید، وضع قوانین و مجازاتها نیز برای جلوگیری از گسترش تخلفات ضروری است. سابقه وضع قوانین علیه کسانی که حقوق مالکیت معنوی ناشران یا نویسندگان را پایمال می‌کنند، به سالها پیش باز می‌گردد. برای نمونه، «قانون آن»^۱ در بریتانیای کبیر در سال ۱۷۱۰ برای پشتیبانی از ناشران وضع شد. در سال ۱۸۸۶ «کنوانسیون برن»^۲ برای پشتیبانی از آثار هنری و ادبی در سوئیس تهیه گردید. در فرانسه سابقه وضع قوانین در این رابطه به سال ۱۸۸۳ و در آمریکا به سال ۱۹۸۹ باز می‌گردد (آرونسون، ۲۰۰۷، ص. ۴۰۳).

در دانشگاه‌ها، سیاستهای پیشین بر آن بود که «دستبرد علمی» را بروند و در زیر فرش پنهان کنند، نه اینکه با آن مقابله کنند (اسنل، ۲۰۰۶، ۱۰۷). اما اکنون با فراگیر شدن این پدیده، سیاست محافل علمی در این باره دگرگون شده است. در دانشگاه‌ها، کمیته انضباطی به موارد دستبرد علمی دانشجویان و استادان رسیدگی می‌کند. در بسیاری از دانشگاه‌ها، دستبرد علمی توسط دانشجویان، تخلفی جدی محسوب می‌شود و به از دست دادن درجه دانشگاهی آنها بویژه در سطوح عالی نیز ممکن است منجر شود. در برخی دیگر، بسته به نوع سرقت ادبی، از نمره درسی دانشجو کاسته می‌شود. استادان و پژوهشگرانی که مرتکب دستبرد علمی می‌شوند،

1. Statute of Anne.
2. Berne Convention.

علاوه بر از دست دادن اعتبار خود، گستره‌ای از مجازات‌ها - از تعلیق تا اخراج کامل - را متحمل خواهند شد.

برای نمونه، مجازات معمول دستبرد علمی برای دانشجویان دانشگاه استنفورد، در صورتی که برای اولین بار مرتکب خطا شده باشد تعلیق و محرومیت از خدمات دانشگاه است (هیات امور قضایی^۱، ۲۰۰۳). دستبرد علمی در دانشگاه کارلتون^۲، مجازات سنگینی را در بر دارد و شخص از تحصیل محروم و در شرایط خاص، از دانشگاه اخراج می‌گردد (شپرد^۳، ۲۰۰۷-۲۰۰۸). نمونه‌ای از این مجازات‌ها درباره استادی در دانشگاه فلوریدا در بهار ۲۰۰۹ اعمال شد. وی که در برابر کمیته دانشگاه به ارتکاب دستبرد علمی اعتراف کرده بود، به تعلیق از کار به مدت ۵ سال، بدون پرداخت حقوق، محکوم گردید. به عنوان مثالی دیگر، دانشجویی در سال ۱۹۸۲ موفق به دریافت دکترای خود در رشته روانشناسی از دانشگاه نیومکزیکو شد، اما در سال ۱۹۸۷ فروشنده اطلاعات، نسخه‌ای از دو منبع پژوهشی را که وی در پایان‌نامه خود دزدیده بود، به دانشگاه فرستاد. دانشگاه در آوریل ۱۹۸۸ مدرک دکترای او را لغو کرد (استندلر^۴، ۲۰۰۰).

بخش بعدی به راهکارهایی برای کشف دستبرد علمی در مؤسسه‌ها و دانشگاه‌ها می‌پردازد.

راهکارهای کشف دستبرد علمی

با به کارگیری راهکارهایی می‌توان ارتکاب دستبرد علمی را در محیط‌های تولید علم و آموزشی تا حدودی مهار کرد. راهکار عمومی، عبارت است از ارزیابی

1. The board on judicial affairs.
2. Carleton.
3. Shepherd.
4. Standler.

مقاله‌های دانشجویی بر اساس برخی معیارهای علمی. برای نمونه، «استندلر» (۲۰۰۰) بیان می‌دارد که استاد باید دقت کند که آیا:

مقاله دانشجوی فراتر از قابلیت و توانایی نوشتن و تحقیق اوست؟

- مقاله دانشجوی، حاوی واژگان تخصصی و پیچیده، اصطلاحات فنی یا دیگر کلماتی است که فراتر از حدی است که از دانشجو در آن مقطع انتظار می‌رود؟
- کیفیت بخشهای مختلف نوشته ناهماهنگ است؟ مثلاً مقدمه یا نتیجه در مقایسه با سایر بخشهای نوشته، ضعیف یا خیلی پربار است؟
- به آثار و منابعی ارجاع داده شده که در مقاله استفاده نشده‌اند؟

دسته دوم راهکارها از خود فضای سایبری ریشه می‌گیرد. با آنکه توانمندیهای فناوریهای اطلاعات روند دستبرد علمی (دانسته یا ندانسته) را افزایش داده است، این فضا به تیغی دولبه می‌ماند که تنها زمینه را برای دستبرد علمی فراهم نمی‌کند، بلکه راهکارهایی را نیز برای پیشگیری یا کشف آن در اختیار می‌گذارد (کورتنی^۱، ۲۰۰۸).

نخستین راهکار در این دسته، بهره‌گیری از توانمندیهای موتورهای جستجو است. برخی موتورهای جستجوی قوی، راهکارهایی را برای کشف دستبرد علمی ارائه می‌کنند. برای مثال، در موتور جستجوی گوگل می‌توان یک جمله یا قسمتی از متن را در ناحیه جستجو وارد کرد، آنگاه گوگل، فهرستی از وب‌سایت‌های حاوی این متن را ارائه می‌دهد. با واری این سایتها می‌توان دریافت که پاراگراف یا جمله‌ای از مقاله تکراری است.

علاوه بر این، تلاش شده است تا روشهای شناسایی دستبرد علمی خودکار شود. برای نمونه، نرم‌افزارهایی برای کشف دستبرد علمی از طریق اینترنت در دسترسند که به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند:

۱. نرم‌افزارهایی که برای کشف دستبرد علمی در برنامه‌های رایانه‌ای به کار می‌روند؛ مانند نرم‌افزار moss که «الکس آیکن»^۱ در سال ۱۹۹۴ آن را طراحی نمود و می‌تواند کدهای نوشته شده در برنامه‌های C, C++, java و... را تحلیل و شباهت این برنامه‌ها با برنامه‌های دیگر را مشخص کند. این نرم‌افزار تنها برای سازندگان و کارکنان دوره‌های آموزشی زبانهای برنامه‌نویسی رایگان است. کاربرد اصلی آن در آشکارسازی دزدی از برنامه‌های رایانه‌ای است. این نرم‌افزار در سیستمهای یونیکس و ویندوز قابل اجراست.^۲

۲. نرم‌افزارهایی که برای کشف دستبرد علمی در اسناد متنی به کار می‌روند مانند Turnitin , Eve2 , Scan Myessay, SafeAssign... در بیشتر مؤسسه‌های آموزشی و دانشگاه‌ها بویژه در آمریکا مثل دانشگاه بوستون و دانشگاه آکسفورد و ... از Turnitin استفاده می‌کنند.

هر دانشگاهی که بخواهد از خدمات نرم‌افزار Turnitin بهره‌بردارد، باید هزینه اشتراک را پردازد و هزینه اشتراک، بسته به نوع مؤسسه و مدرسه، متفاوت است. این نرم‌افزار تنها به اعضای هیئت علمی و کارکنان مؤسسه اجازه عضویت می‌دهد و اگر دانشجویان بخواهند از این خدمات استفاده کنند، باید از طریق استاد و مربی خود اقدام نمایند. نحوه کار بدین صورت است که دانشجو یا استاد مقاله را در پوشه مربوط به رشته خاص در وب سایت ثبت می‌کنند. آثار ثبت شده دانشجو فقط توسط استاد یا مربی قابل مشاهده است. این نرم‌افزار هر مدرک ثبت شده را با پایگاه داده، وب سایتها و مقاله‌های ثبت شده قبلی مقایسه می‌کند. مربیان و استادان از این طریق می‌توانند آثاری را که دستخوش دستبرد علمی شده‌اند، کشف کنند. هر مقاله ثبت شده، یک گزارش کلی دریافت می‌کند. این گزارش، متنی را که شباهت بسیار

1. Alex Aiken.

2. <http://theory.stanford.edu/~aiken/moss>.

با منبع دیگر دارد، به صورت برجسته نشان و به منبع اصلی پیوند می‌دهد. این نرم‌افزار ۶ زبان آسیایی (چینی رایج و سنتی، ژاپنی، کره‌ای، تایلندی و مالایایی) و ۴ زبان اروپایی (انگلیسی، آلمانی، اسپانیایی و فرانسوی) را زیر پوشش دارد. برای واریسی مقاله، این پایگاه آن را با بیش از ۴/۵ بیلیون صفحه اینترنتی، پایگاه پروکوئست^۱ و بیش از ۱۰ میلیون صفحه آرشیوی مقابله می‌کند.^۲

نرم‌افزار EVE2 ابزار نیرومند دیگری است که به استادان و معلمان در همه سطوح نظام آموزشی اجازه می‌دهد احتمال دستبرد علمی دانشجویان خود را از وب، بررسی کنند. این نرم‌افزار مقاله‌ها را به شکل متن ساده یا word می‌پذیرد و پیوندهایی را به صفحات وبی که دانشجو از آن دزدی کرده است، فراهم می‌کند. اگر شواهدی را دال بر دستبرد علمی بیابد، نشانی اینترنتی سایت مربوط را ثبت می‌کند. پس از اینکه جستجو کامل شد، گزارش کاملی از صفحاتی را که دستبرد علمی از آنها صورت گرفته، به استاد نشان می‌دهد. همچنین، قسمتهایی از مقاله دانشجو را که با دستبرد علمی نوشته شده است، به صورت برجسته نمایش می‌دهد.^۳

نرم‌افزار SafeAssign نمونه‌ای دیگر از خدمات کشف دستبرد علمی است. همه مقاله‌های ثبت شده را از طریق اینترنت، پایگاه‌های مرجع جهانی و آرشیوهای اسناد موسسه و پایگاه داده اینفورم، بررسی می‌کند.^۴

نرم‌افزار ScanMyessay رایگان دیگری است که شامل ۶ بیلیون منبع است و به نویسنده اجازه می‌دهد در عرض کمتر از ۵ دقیقه، احتمال دستبرد علمی را در مقاله خود بررسی کند.^۵ وب‌سایت Copyscape نیز نمونه‌ای دیگر است

1. Proquest.
2. <http://turnitin.com/static/index.html>
3. <http://www.canexus.com>
4. <http://www.mydropbox.com>
5. <http://www.scanmyessaycom/#>

که می‌کوشد تا از دارندگان وب‌سایت در برابر دستبرد علمی حمایت کند. این خدمات که در دو نسخه رایگان و تجاری عرضه می‌شود، اصالت محتوای وب‌سایتها را بررسی می‌کند و محتوای تکراری را نشان می‌دهد.^۱

سخن پایانی

در مقاله حاضر، سعی شده بود زمینه آشنایی بیشتر خوانندگان با پدیده دستبرد علمی، تعریف، اقدامهای پیشگیرانه، مجازاتها و راهکارهای مقابله با آن فراهم و ضرورت ایجاد راهکارهایی به منظور پیشگیری از تخلفات علمی و مجازات متخلفان یادآوری گردد. آموزش دانشجویان، دانشگاهیان، سردبیران و داوران در رابطه با دستبرد علمی، و نیز تلاش در جهت ارتقای مهارتهای مطالعه و دانش روشهای پژوهشی و سواد اطلاعاتی آنان، از راهکارهای پیشگیرانه‌ای است که نه تنها می‌تواند به شیوه‌ای اثربخش از گسترش این پدیده بکاهد، بلکه هزینه آن در مقایسه با اعمال مجازاتها و برخوردهای قانونی بسیار کمتر است. بویژه در این آموزشها آشنایی با استانداردهای اخلاق حرفه‌ای، انواع دستبرد علمی، و دامنه مجازاتها می‌تواند بسیار سودمند باشد. از سوی دیگر، فراهم‌آوری دسترسی استادان و دانشگاهیان به ابزارهای کشف دستبرد علمی، ایجاد ابزارهای بومی ویژه جامعه علمی ایران، اعمال قوانین جدی علیه خاطیان و در نظر گرفتن ساز و کارهایی برای گزارش موارد تخلف و پیگیری آنها، می‌تواند تا حدودی از همه‌گیر شدن این معضل علمی جلوگیری کند.

1. <http://copyscape.com>

منابع

- خبرگزاری مهر (۱۳۸۸/۷/۲۴). شکسپیر در نوشتن "ادوارد سوم" همکار داشته است! بازیابی شده در تاریخ ۵ دی ماه ۱۳۸۸ از
<http://www.mehrnews.com/fa/NewsDetail.aspx?pr=s&query=NewsID=964827&shkspir=>
- فیدر، جان (۱۳۸۰). جامعه اطلاعاتی. ترجمه علی رادباوه، عباس گیلوری. تهران: کتابدار.
- Academic Resource Center, DEPAUW University (2000-2009). Avoiding plagiarism. Retrieved 21 Jun. 2009 from <http://www.depauw.edu/admin/arc/w-center/plag>.
  - Aronson, J. K. (2007). Editor's view: Plagiarism – please don't copy. *British Journal of Clinical Pharmacology*, (64)4: 403–405.
  - The board on judicial affairs (2003). Retrieved 23 Jun. 2009 from www.stanford.edu/dept/vpsa/judicialaffairs/students/pdf/plagiarism_questions.pdf
  - Bowman, V. ed. (2004) *The Plagiarism Plague: A Resource Guide and CD-ROM Tutorial for Educators and Librarians* N.Y.: Neal-Schuman Pub. Inc. In Snell, W. (2006). A mountain or mole hill? Recent attitudes and remedial responses toward plagiarism at higher education institutions in the west and Japan. *Journal of Foreign Language Education*, 03: 105-120.
  - Bull, J. et. al. (2001) *Technical Review of plagiarism detection software Report*. Retrieved 18 Jun. 2009 from <http://www.plagiarismadvice.org/documents/resources/luton-technicalreviewofpds.pdf>.
  - *The compact edition of the oxford English dictionary: Complete Text Reproduced Micrographically*. (1991). Oxford University Press, USA; 2 Subedition.
  - Courtney, K. K. (2008). *Plagiarism's Little Black Book: Judge Posner's Little Book of Plagiarism*.
  - Davis, D. (2006). *Avoiding Plagiarism*. Retrieved 30 July 2009 from <http://sja.ucdavis.edu/files/plagiarism.pdf>.

- Gaither, R. (2002). Plagiarism Detection Services. Retrieved 31 July 2009 from <http://www.lib.umich.edu/academic-integrity/plagiarism-detection-services>.
- Habibzadeh, F. (2009). THE PLAGUE OF PLAGIARISM. ISRA MEDICAL JOURNAL, 1(2). Retrieved 19 DEC 2009 from www.isra.edu.pk/Isra%20Medical%20Journal%20Vol-I%20Issue-II.pdf.
- Ioannidis JP. Why most published research findings are false. PLoS Med 2005; 2: e124. Retrieved 1 Jan 2010 from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1182327/pdf/pmed.0020124.pdf>
- Iparadigms (2007). What is plagiarism. Retrieved 18 Jun. 2009 from http://www.plagiarism.org/learning_center.
- Lackie, R. J. and D'Angelo-Long, M. (2004), "It's a Small World? Cross-Cultural Perspectives and ESL Considerations" in Bowman, V. ed. (2004) The Plagiarism Plague: A Resource Guide and CD-ROM Tutorial for Educators and Librarians N.Y.: Neal-Schuman Pub. Inc.
- Lane, G. (2008). plagiarism. Retrieved 30 July 2009 from <http://www.brookes.ac.uk/library/skill/plagiarism>.
- Mallon T. (1989). Stolen Words: Forays into the Origins and Ravages of Plagiarism. New York: Ticknor & Fields, 1989. In Aronson, J. K. (2007). Editor's view: Plagiarism – please don't copy. British Journal of Clinical Pharmacology, (64)4: 403–405
- McCabe D.P., Smith A.D., and Parks C.M. (2007). Inadvertent plagiarism in young and older adults: the role of working memory capacity in reducing memory errors. Memory & Cognition; 35: 231–41. Retrieved 1 Jan 2010 from lamar.colostate.edu/~dmccabe/McCabeSmithParks.pdf
- MacDonald Ross, George. (2004). Plagiarism really is a crime: a counterblast against anarchists and postmodernists (and others). Plagiarism: Prevention, Practice and Policies 2004 Conference. Retrieved 26 Dec. 2009 from <http://m23.nlearning.co.uk/plagiarismconference.org/media/2004abstracts/MacDonaldRoss.pdf>.
- Martin, A. (2005-2006). plagiarism. Retrieved 30 July 2009 from <http://www.termpaperscorner.com/articles/plagiarism>.

- Murray, W. (2006). The plagiarism phenomenon. Retrieved 8 March 2009 from <http://www.allbusiness.com/education-training/employee-training-assistance>.
- Newton R. R. (1977). The Crime of Claudius Ptolemy. Baltimore: Johns Hopkins University Press, In Aronson, J. K. (2007). Editor's view: Plagiarism – please don't copy. *British Journal of Clinical Pharmacology*, (64)4: 403-405
- Online Etymology dictionary (2001). Retrieved 23 Jun. 2009 from <http://www.etymonline.com>.
- Posner, R. (2007). The little book of plagiarism. New York: Pantheon.
- Preston J, and Wegner DM. (2007). The eureka error: inadvertent plagiarism by misattributions of effort. *Journal of Personality and Social Psychology*,; 92: 575–84. Retrieved 1 Jan 2010 from [www.wjh.harvard.edu/~wegner/pdfs/Preston%20&%20Wegner%20\(2007\).pdf](http://www.wjh.harvard.edu/~wegner/pdfs/Preston%20&%20Wegner%20(2007).pdf)
- Shepherd, R. (2007-2008). PADM 5117 F Public Sector Management and the Canadian Political System. Retrieved 23 Jun. 2009 from <http://www2.carleton.ca/spa/ccms/wp-lontent/ccms-files/shepherd.pdf>
- Snell, W. (2006). A mountain or mole hill? Recent attitudes and remedial responses toward plagiarism at higher education institutions in the west and Japan. *Journal of Foreign Language Education*, 03: 105-120.
- Standler, B. R. (2000). Plagiarism in colleges in USA. Retrieved 10 Feb. 2009 from <http://www.rbs2.com/plag.htm>.
- Stripling, J. (2009). Plagiarist punished at Florida. Retrieved 31 July 2009 from <http://www.insidehighered.com/news>.
- Teitelbaum, S. L. (2009) Research Integrity is a Mentoring Issue, not a Lecture Course. Retrieved 1 Jan 2010 from opa.faseb.org/pdf/nr10x10x2b.pdf
- Toreky, R. (1998). plagiarism: definitions, examples and penalties. Retrieved 10 Feb. 2009 from <http://www.chem.uky.edu/courses/common/plagiarism>.
- Thomas, M., Rudin, S. (2008). Plagiarism detection software. Retrieved 18 Jun. 2009 from <http://www.g-casa.com>.
- Tutorial services, Indiana University, Bloomington, IN (2004). Plagiarism: what it is and how to recognize and avoid it.

Retrieved 25 Dec. 2008 from <http://www.indiana.edu/~wts/pamphlets/plagiarism>.

- Vessal K, Habibzadeh F. (2007). Rules of the game of scientific writing: fair play and plagiarism. *Lancet*, 369 (9562): 641-641
- Young, J. R. (2001). The Cat-and-Mouse Game of Plagiarism Detection. Retrieved 21 Jun. 2009 from <http://chronicle.com/article/The-Cat-and-Mouse-Game-of>.

Archive of SID